చెంగల్వ

నడినెత్తిన మబ్బుతునకలన్నీ నిదుర మత్తులో ఉన్నాయి. పారాడే బాలపాపడు కన్నులెత్తి అమ్మవంక చూసిన చూపుమీద ఉంది ఆకాశం. చిన్నదాని చెక్కిలి పుణికేందుకు, బాలకుమారుడు చేయి జాపినట్టు ఆకాశానికి అల్లంత చేరువకు అందీ అందనట్టు వుంది కొండ శిఖరం. శిఖరానికి పది బారల దిగువను అదమరచి ఆపసోపాలుపడే కన్నెపడుచులాగా మల్లెలగుబురు, గుబురుమీదకు కమ్ముకుని కలియబడుతూన్న జాజితీవల కీకారణ్యం. ఏ వాడనుంచో సాగివస్తూ, ఎన్నో ఘుమఘుమలు మూటకట్టుకు వస్తున్న చల్లగాలి--

ఓబులయ్యకోనలో, పన్నీరు మాకులబాట నంటుకుని, ఏటి చిలుక వారను, జారుడు బండలమీద పాదం మోపీ మోపకుండా, కటిక చీకటిలో, కన్నుపొడిచినట్టు చెల్లాచెదరుగా మెరిసే మిణుగురుల వెలుగు ఆనవాలు పెట్టుకుంటూ, అప్పటికీ ఏ జామాయె, చిక్క నాయకుడు పయనంకట్టి--

ఆ కడకు నూరు అమ్ముల దూరాన-ఆరుద్ర నక్షత్రం మెరసే మెరుపుక్రింద సూటిగా తురాయి తోపులో వాళ్ళ గూడెం ఉంది. ఆ కడ, అయ్య దొడ్డనాయకుడు, తన చేతిక్రింద, చెట్లక్రింద నమ్ముకు బతికే వేయిన్నొక్క విలుకాడికీ ఎకిమీడు.

అటువంటి తన అయ్య దొడ్డనాయకుడు, నాటికి మూడు పొద్దులనాడు, కోనలో లేడికూనను కోరనేసుకు పోవచ్చిన చిరతను అదలించబోయి, అటో ఉరుకు ఉరకం గనే గురి బెడిసి, కాలు మలగబడె.

పడిన పాటుకు మరో మొనగాడైతే కోలుకునేవాడే కాడు. నాయకుడు అంత పాటూపడి, తెప్పరిలుకున్నాడు. ముక్కలా, మూలగలా కాని, మరో పొద్దుకల్లా కాలు, పూర్ణమైపోయె. మందుకు లొంగలా, మాకుకు లొంగలా. పూసిన పసరల్లా విరిగింది. కట్టిన ఆకల్లా ఎండి ఏరింపులైంది. యింక ఏం సాధన!

అక్కడికి ఒక్క పొద్దు పయనంలో సిరిసింతల తోపులో, గంగాధర మడుగు ఒడ్డున, ఒంటికంబం గుడిలో కొలువున్న సిరిదేవమ్మను కొలుచుకుంటూ తెల తెలవారంగనే ప్రతి పొద్దూ, సిటికెన వేలి రగతంసుక్క ఆ అమ్మతల్లికి ఆరగింపుచేస్తూ, దగలేక దప్పికలేక సదా ఆ నీడనే పడుండే గణాచారికి ఆ వైనం చెప్పి, శకునం అడగ్గా, కొలువున్న ఆ తల్లి నోటివెంట పలికించి దేమంటే - ఔనురా ఓరయ్య - ఆకళించరా--

'భూమి పుట్టక ముందు, పృధివి పుట్టక ముందు, తనంత ఆకాశంలో, ఆకాశమంత తానై, శివదేవయ్య తపస్సులో ఉండగా, ఆ తపస్సు పండి పండి, పండు తల్లంటి అమ్మవారైంది. కాలు ఊనేందుకు లేక, గాలిలో తేలిపోతున్న అమ్మవారిని, అయ్య సిగపాయలో ఉన్న చందమామ, హంస వాహనమై మరల్చుకొచ్చాడు.

అయ్యకు అమ్మమీద మనసుకాగా, చేజాపి చేరువకు తీసుకోబోయినాడు. ఆ తల్లి అందుకు ఒల్లనంది. కాలు మోపేందుకు వీలూ చాలూ లేని గగనంలో ఎల్లకాలం తేలిపోలేనంది. శివదేవయ్య చిన్న బోయి, మొగం చిట్లించగా, చందమామ అయ్య తడబాటు చూసి ఒకసారికి రెండు సారులు నవ్వాడు. ఒక నవ్వో చెంగల్వ, మరో నవ్వు మరో చెంగల్వ అయింది. అనగా – ఒక పువ్వు గాలిలో రాలి, రాలి, రేకలు విచ్చుకుని, ఒక్క మెయిని పోగా పోగా బరువెక్కి భూమై నిలిచిపోయింది. మరో చెంగల్వను అమ్మవారు చేతనందుకుని, మరోచేయి శివదేవయ్యకు అందియ్యగా భూమీ ఆకాశం కలిసి శుభం పలకగా, అయ్యా అమ్మా ఒక్క మనసుతో భూమీమ్మీద పుట్టబోయే మనంటి బిడ్డలను తలుచుకోగా, అయ్యకంటిలో ఉరుకు చూసి అమ్మ చిన్న నవ్వు నవ్వి చేత నున్న చెంగల్వను విసిరివేయగా అది పూలపానుపై విచ్చుకుంది గదరా! ఆ పానుపుమీద, అయ్యా అమ్మా కలకాలానికీ తొలిసారిగా ముచ్చటపడ్డారురా, నాయకుడి కూనా—

'భూమి పుట్టంగనే అయ్యా, మ్మా కాలు మోపిన చోట, నాయకుడు పాటుపడ్డాడురా – బాలుడా! దానికిదే మందు.

'ఆ మందు, భూమి పుట్టినాక యింతవరకూ తెచ్చినవారు లేరు. వాడినవారు లేరురయ్యా!

'అయ్యకూ, అమ్మకూ పానుపైన చెంగల్వ వెన్నెలకు తడిసి, మెరుపుల్లో కరిగి, గడ్డగట్టి అకడనే ఉండిపోయినది. అదిరా మందు. చెంగల్వను చేత నద్దుకుని, ఆ చేతులు నాయకుడికి అద్దితే మళ్ళీ మనిషవుతాడురా!–

—"పుట్టి బుద్ధెరిగినాక, అడకన్ను చూసి ఉలికిపడని తనువై యుండాలిరా. పయనం ముగిసేదాకా, ఆకలి దప్పిక అణచుకోవాలిరా! అందుకు చాలిన వాడేడిరా? –– అది నీకు తరమా?" అంది గణాచారి!

"తరమే–"

"నీవు మల్లెపూవంటి వాడివేనా?–"

"అంబ మీద ఆన, కాకపోతినా దారిమయానే రావిపోనా!–"

'అయితే, అయ్యను కాచుకోరా! అడుగు ముందు కెయ్యరా!–' అని సింగం ఎలుగున పలికింది గణాచారి.

ఆ అవ్వకు మొక్కి, సిరిదేవమ్మకు మొక్కి అడుగు ముందుకు వేశాడు చికినాయకుడు–

గూడెం చేరుకుని, నాయకుడితో అంబ పలికిన తీరు చెప్పి చిన్నవాడు పయనం కట్టగా, దొడ్డనాయకుడు హుంకరింపుగా, 'నా కా మందుతో పనిలేదుర. యీ బతుక్కంత విలువలేదుర. ఏడుగురు తల్లు లెత్తి పెంచిన కూనవు. కులంవోళ్ళను దిద్దుకోవలసిన నాయకుడివి. ఒంటిగా నిన్నంపలేను' అని వాపోయినాడు. చికినాయకుడు అయ్య ముంగాలిమీద ఒకచేయి, చెంపకు ఒకచేయి ఉంచి – 'అయ్యకు ఆపదొచ్చినపుడు ఆదుకోలేనివోడు కులానికి నాయకుడౌతాడా? అయ్యా! యిది నీవిచ్చిన తనువు కాదా; నీవు పంచిచ్చిన రగతం కాదా! యీ బతుకు నీ చలువకాదా! నా అయ్య విలువ నాకు తెలుసు! పయనంకట్టక, బడుగల్లే యీడనే పడుండి, నీవు ఉసురు విడవగా, చూస్తూ ఉండమంటవా? అది, నీకు పరువా, నీ బిడ్డకు

పరువా! నిన్నుద్ధరించలేని కొడుకు నేల కన్నావని ఆ లోకంలో పెద్దలడిగితే, తలెత్తగలవా అయ్యా! – పోనీ, ఏ మెకమైనా నన్ను వేసుకుపోతుందని వెరపా! విల్లమ్ములు పట్టిన బతుకైనాక మనసేత దానికో, దానిసేత మనకో కన్నుమూత బ్రహ్మరాతే గంద! అందుకు, సింతలేదు గంద! కాని అయ్యా! తిరిగి రాకపోతినా, మరోపుటకపుట్టిఅయినా, నీకు అక్కరకొస్తా. మేను ఒరిగిపోయినా, ఆశ గాలిలో కలవదు గంద! సిరిదేవమ్మ కరుణించిందా యీ కంటితోనే బిడ్డను చూసుకుంటవు లేదా నేను మటుకు ఏ పుటక పుట్టినా నీ కంటికి దూరంకాను!--' అనగా,--

దొడ్డనాయకుడు బిడ్డను దీవించుకున్నాడు. చికినాయకుడు పయనంకట్టాడు.

* * *

పయనంకట్టే అప్పటికి జామైంది. అట్టనే నడవగా నడవగా, ఎన్ని జాములో గురుతుపోయింది. అడుగు బరువుగా పడుతూంది. మణికట్టులు ఉక్కు గుళ్ళల్లే దిగజారుతున్నాయ్. మెడ నిలువలేని బడలిక ముంచుకొస్తూంది. ఎత్తిన అడుగు నిలిపి, మరో తడవ సిరిదేవమ్మను తలుచుకుని, కన్నుమూసి, అడుగువేసి, కన్ను తెరచాడు. ఆకాశం నిండా తోరణాలుకట్టినట్లు చుక్కలు. చూపంతమేరా వెల్ల వెన్నెల–

యింకా ఏటివారనే నడుస్తున్నాడు. చూపుమేరలో, దప్పిక తీర్చుకుంటున్న జాలు మెకం పసిపట్టి, వార ఎత్తి గుర్రుమన్నది. అలవాటు కొద్దీ చికినాయకుడికి అమ్ముమీదికి చేయిపోయింది. ఆ చేయి చెంగల్వకు మీదుకట్టినానని యాదకు తెచ్చుకుని, అడుగు అటువేశాడు. జాలు మొకం ముందుకు దుమికే ఊతం మీద ఒగ్గివుంది. యిక దుముకుతుంది. అంతలో కారుదున్నల మంద, ఎటు వెంపునుంచో ఊచలల్లే వచ్చిపడి జాలు మెకాన్ని తరుముకు పోయినవి–

మరో అడుగు ముందుకు--

ఆకాశాన్నుంచి దట్టంగా పూసిన మల్లెతీగె వ్రేలాడుతూంది. దానిమీద ఒత్తుగా తుమ్మెదలు మూగి ఉన్నాయి. చికినాయకుడు దరికిరాగానే అవి చెల్లాచెదరై పోయినవి. మల్లెతీగె కాదు అది, తెల్లతాచుకదా అని పోల్చుకున్నాడు బాలుడు. త్రాచు పూలదండ పడినట్టు గభాలున చుట్లు చుట్లుగా, నాయకుడి మెడలో పడి పడగ ఎత్తి బుసకొడుతూండగా, ఆ బుసలో ఊపిరి పీల్చుకుంటూ గాలిలో తేలిపోతున్నట్టూ, పట్టు తప్పి రాలిపోతున్నట్టూ, తూలుతున్నట్లు, ఏదో మత్తు ఎక్కుతున్నట్లు, ఏమో తెలియనట్లు, ఒక్కక్షణం, అంతా మసకవేసుకుపోయి, తెప్పరిల్లగా – తాను ఎక్కడున్నదీ ఊపిరి, ఊపిరిగా, తెలిసొచ్చే తెలివి వచ్చింది.

కనుచూపు మేర, అపరంజి చిలకరించినట్లు, రంగులు పరచినట్లు, వెలుగు విరజిమ్మినట్లు ఉంది. మెత్తని పచ్చపట్టు– పక్కనే పడగవిప్పి కదలకుండావున్న త్రాచు. త్రాచు, తానూ పాకుతూ పోతున్నారు. అల్లంత మేర మంచిగంధం వాసన. అది దాటగానే మల్లెల గుమాళింపు, దాని సరసను పగడపూల తావులు, ఆ తావిని ఒరుసుకుంటో అలవిమాలిన మత్తు. త్రాచు తళుకు తళుకుమంటూంది. తళుకులన్నీ ఒక్కచోట చుక్కకట్టుకుని, సికిలింత ముల్లు మొనంత మెరుపు. ఆ మెరుపే రేకలు. అదే చెంగల్వ! సిరిదేవమ్మ పలికిన చెంగల్వ!

నాయకుడు, లేని సత్తువ తెచ్చుకుని, చెంగల్వ మీదికి చేతులు జాపాడు. పడగవిప్పిన త్రాచు కస్సుమంది. చేతులు అట్టనే ఉంచాడు. బుస్సుమంది. ఆ చేయి వెనుకాడ లేదు. కాటేయబోయిన త్రాచు, ఒళ్ళు విరుచుకుంటూ, కన్నెపడుచై, కలకల నవ్వి, ఆ చేతులు అందుకోబోయింది. నాయకుడు ససేమిరా అన్నాడు.

"పుణ్యంకొద్దీ పుటకెత్తాను నాయకుడా! అయ్యా, అమ్మా ఆదికాలంనాడు నాకు వరం యిచ్చారు. యుగాలు గడచినా కాచుకుని ఉన్నాను. యింక నిన్ను విడిచేనా?" అంది కన్నె.

"ఏమిటీ కథ!"

"మనకథే"

"మనం, ఎవరం?"

"ఎవరమో ఎరుకచేస్తాను. అలనాడు, అయ్యా అమ్మవారు, అల్లదిగో ఆ పానుపున ఉండగా, మా తల్లికి గిలిగింతలై చిరునవ్వు నవ్వగా, సిగలో తురుముకున్న వావిలి పూవు చెదిరి క్రిందపడలేదా! ఆ పూవును నేను కానా! నా మురిపెం చూసి, అయ్య గోముగా చందమామను చిదిమి, అల్ల తునకను, నన్నొల్లుకోమనలేదా? ఒల్లుకుంటివి, గురుతులేదా! ఆ గడియలో ఒక్క ముచ్చటకే కరిగి మాయమై పోతివే! నేనందుకు వాపోగా ఆ తల్లి జాలిదలచి, నాకీ రూపమిచ్చి, యీ తావున నిలువనిచ్చి, ఏనాటికైనా సుఖపడేవని వరమిచ్చేనే! కాదనకు నాయకుడా" అని బతిమాలింది కన్నె!--

"కాదనను, మా అయ్యను బతికించుకుని నిన్ను ఆదరించే"నన్నాడు.

కూడదన్నది కన్నె--

నీ గోడు విననన్నాడు నాయకుడు.

"సుఖం కోరి రాలేదు. సౌఖ్యం కోరి రాలేదు. చిన్నదానా, నీ కథ కాదనను కాని, మా అయ్యను బతికించుకోక మానను. యిన్ని యుగాలు కాచుకుంటినంటివే యింతలో తొందరా! ఏనాడో ఒల్లుకొంటినంటివే ఆ కత తలచుకుబతకరాదా! నన్ను మొగమాటపెట్టలేవు!- నా చేతులకు అడ్డురాకు-" అని మొగంలోకి చూసి, కంటికి కన్నందనీయక నాయకుడు చేతులతో చెంగల్వను అద్దుకున్నాడు. కన్నె జలదరించి, కస్సుమని కాటువేసింది.

కాటుతిని, నాయకుడు కన్నెవంక చూసి, ఒక్క నవ్వు నవ్వి "యింక ఎన్ని యుగాలు కాచుకుని ఉండాలో!" అని జాలిపడి చెంగల్వకు అద్దిన చేతులు ఎత్తిపట్టుకుని, సిరిదేవమ్మను తలచుకుంటూ, తిరిగి చూడక, అడుగు ఆపక, ఒక్క బిగివిన వచ్చిపడి అయ్యను అదుకున్నవాడాయెను.

గూడెం గూడెం కోలాహలమైపోయింది. అందరూ వాలలాడిపోతున్నారు. నాయకుడు మటుకు తూలిపోవడం చూసి ఎత్తి పెంచిన ఏడుగురు తల్లులూ, దుత్తలతో పాలు తెచ్చి బాలుడికి యిచ్చారు. నోటపట్టగానే విషం కమ్మికు విరిగిపోయినాయి. పాలుకాదని నీరు పట్టారు. నీరు గుక్కిట దిగగానే, నాళాలన్నీ విషంకమ్మగా, నాయకుడు, వేకువను మంచుముద్దయిన మల్లెపువ్వల్లె రాలిపోయినాడు.

నాయకుడు రాలిపోంగనే, కోనంతా బుసకొడుతూ త్రాచు వచ్చిపడ్డది. చెక్కిలిమీద పడగ అన్చి బతిమాలుతూన్నట్టు పడివుంది. సిరిదేవమ్మ కొలువుచేసుకొనే గణాచారి, అక్కడికి ఉరికిపడి, తాచును ఎత్తిపట్టి, ఆ చెంపా ఈ చెంపా చరిచి, "పోవే, పింజారి" అని విసిరివేసి, "అయ్యో నా తల్లీ! ఎంత నిర్భాగ్యురాలివే!" అని, ఆకాశం భూమిదద్దరిల్లేట్టు అరచింది. కులంలో వేయిన్నొక్క విలుకాండ్లూ కమ్ముకుని చూస్తూండగా, వాలిపోయిన చికినాయకుడు, కరిగిపోయి మాయమైపోయినాడు. పై నున్న చందమామ, మబ్బు విడిచినట్లు, వెలుగువిచ్చుకున్నాడు. గణాచారి, కలకలనవ్వుతూ, "అదుగో నీ బిడ్డ!" అని ఆకాశం కేసి చూపించి, దొడ్డనాయకుడి వెన్ను చరిచింది. దొడ్డనాయకుడు తంద్రదంత నవ్వు నవ్వాడు.

ఓబులయ్య కోనలో, చెంగల్వకు చేయెత్తి మొక్కినట్టు చందమామ ఎగువకూ దిగువకూ గోరాడి, దిగులుగా సాగిపోయినాడు. పడగవిప్పిన త్రాచు బుసలో ఉసూరు – నిలిచి పోయింది.

★ ★ ★